

Korte samenvatting van de lezing van A.Kort over Zeeuwse Veldwachters, gehouden op 12 november 2011.

De gemeenteveldwachter was een figuur, die tot de verbeelding sprak. In ieder dorp liep er wel eentje rond. Gewapend met een sabel en karabijn, soms vergezeld door een hond, was hij belast met de ordehandhaving. Het ambt van veldwachter heeft lang bestaan. In 1795 werd hij door de Franse bezetter ingevoerd, in 1943 schaften de Nazi's hem af.

De veldwachter gold als een onverzettelijk persoon, onkreukbaar, vol plichtsbesef en wars van corruptie. De werkelijkheid was evenwel anders, althans in Zeeland. Ontelbaar was het aantal keren dat hij op dronkenschap, ongehoorzaamheid of brutaliteit werd betrapt. Soms was hij in geen velden of wegen te bekennen wanneer de burgemeester, zijn directe baas, hem nodig had. Maar al te vaak liet hij zich verleiden door Bacchus aan wie hij een deel van zijn karige loon offerde. Want een vetpot was het niet, dat baantje van veldwachter. De geringe verdiensten dwongen hem tot allerlei bijverdiensten en soms waren er dat zoveel dat de dienst erbij inschoot. De meesten van hen waren gedwongen tot op hoge leeftijd door te werken, soms tot ze erbij neervielen.

A. Arnoldi, veldwachter van Kattendijke/Wilhelminadorp van 1853 tot 1899

Straffen hielpen in de regel niet, verplaatsing naar een andere gemeente evenmin. Vanaf ongeveer 1900 zouden de gemeenten, onder grote druk van de provincie en de vakvereniging, zich inzetten om de positie van de veldwachter te verbeteren. Verhoging van salaris, toekenning van pensioen, verkleining van arbeidsterrein en verbetering van opleiding waren bedoeld om tot een beter functioneren van de veldwachter te komen. De pogingen waren succesvol. In de twintigste eeuw verstomde het aantal klachten over de dienders. Het leek erop dat de veldwachters toen politieagenten waren geworden die voor hun taak waren berekend.

Naschrift

Misschien voor de genealogen belangrijk: in mijn boek "Bromsnor in Zeeland" heb ik me uitsluitend gericht op de **gemeenteveldwacht**. De **rijksveldwacht** blijft (grotendeels) buiten beschouwing. In de bijlage is een namenlijst van de gemeenteveldwachters opgenomen.

Vriendelijke groet, Albert L. Kort